

Louise MAILHOT, *Écrire la décision. Guide pratique de rédaction judiciaire*, Les Éditions Yvon Blais Inc., Cowansville (Quebec), Canadà, 1996, 138 pàg., ISBN 2-89451-099-3.

Louise MAILHOT & James D. CARNWATH, *Decisions, decisions... A handbook for judicial writing*, Les Éditions Yvon Blais Inc., Cowansville (Quebec), Canadà, 1998, 150 pàg., ISBN 2-89451-237-6.

Louise MAILHOT, jutgessa de la Cort d'Apel·lació del Quebec, participa com a conferenciant i ponent en diversos seminaris sobre redacció de documents judicials des del 1982, quan es va iniciar el projecte destinat a jutges francòfons i bilingües, organitzat per l'Institut Canadenc per a l'Administració de justícia. El 1984 va començar a participar en el programa ampliat per a francòfons i anglòfons James D. Carnwath, jutge a la Cort de Justícia d'Ontario. Fruit d'aquesta experiència són els dos llibres, en francès i anglès, respectivament.

Com és natural, el segon, tot i que es tracta d'una traducció, en bona part, fa una adaptació del primer a les especificitats de la llengua anglesa, palesa especialment en les

abundants transcripcions d'exemples de resolucions.

En el primer capítol («Per què escriure una decisió?») fa una introducció general que va més enllà del seu títol. Planteja la necessitat de ser conscient que la tècnica de redacció es pot adquirir posant-hi esforç i voluntat (a més dels dots personals innats) per assolir la finalitat de tota resolució judicial: ser un acte de comunicació que posa fi a una disputa.

El segon capítol («Qui llegeix la decisió?») analitza el destinatari de les resolucions judicials, per arribar a la conclusió que no són només els professionals jurídics sinó també el justiciable. D'això es deriva un seguit de regles que cal respectar: ús d'un llenguatge simple i coherent,

evitar expressions arcaïques i legalismes (molts d'ells en llatí), evitar l'ús excessiu de la veu passiva, introduir varietat de frases i paràgrafs curts i llargs per tal de fugir de la monotonia, no oblidar les conjuncions (que reforcen la il·lació lògica) i explicar les abreviatures i els acrònims.

«L'organització del text» és el tercer capítol. El sistema canadenc permet que el jutge redacti les seves resolucions de forma més lliure que no pas el nostre sistema. Cal, doncs, donar consells sobre l'organització del text. Des de com citar les parts fins a on posar la part dispositiva (a l'inici o al final), les idees són variades i obertes. Però sempre cal explicar els fets rellevants i pertinents (i no més), justificar l'anàlisi de la prova, considerar els aspectes jurídics disputats i arribar a una conclusió coherent.

El quart capítol està dedicat a la concisió i desenvolupa uns quants consells per assolir-la: evitar la reproducció dels escrits de les parts i de les declaracions dels intervinents i testimonis; seleccionar només els fets essencials i analitzar solament els problemes jurídics rellevants; minimitzar les cites i les transcripcions de textos aliens; etc.

La revisió és abordada en el cinquè capítol, amb consells sempre pràctics, entre els quals cal destacar la fugida del llenguatge sexista, amb alternatives específiques, la correc-

ció de la puntuació, la substitució de pleonasmes, etc.

El judici oral és tractat dins el capítol quart a l'edició francesa i constitueix un capítol propi a l'anglesa, de manera més adequada. Els consells d'escriptura troben aplicació i adaptació a l'activitat oral del jutge.

El sisè capítol francès i el setè anglès estan dedicats a l'estil, amb exemples que anomenen com a estils imperial, literari, metòdic i col·loquial. És interessant la breu comparació dels estils judicials de França, Gran Bretanya, els Estats Units i Canadà. A la versió francesa també compara els estils quebequès i francès.

L'últim capítol està dedicat a l'humor judicial. El text anglès ho resumeix molt bé: tret d'excepcions, l'humor judicial ni és divertit ni és judicial. Només es pot emprar amb extrema prudència.

La conclusió, una bibliografia selectiva (anglesa i francesa) i un índex alfabètic elemental completen l'obra. La versió anglesa també inclou un apèndix de termes difícils amb altres equivalents més senzills i una llista de conjuncions i expressions conjuntives, agrupades per significats.

Aquests dos breus manuals representen una interessant aportació pràctica al tema del llenguatge judi-

cial, tan poc assortit d'estudis i publicacions. La sistemàtica és essencialment anglosaxona (inducció de casos concrets, més que deduccions de principis generals), encara que l'autora inicial sigui francòfona. Això fa l'obra quelcom reiterativa. Però la seva utilitat és molta, especialment la versió francesa, més propera als nostres problemes perquè parteix d'una tradició jurídica

semblant i d'una estructura lingüística paral·lela amb el català o el castellà. Un bon exemple d'això és l'apèndix de l'obra anglesa, on es proposa la substitució de paraules angleses d'origen llatí per altres d'origen anglosaxó, més quotidianes per al ciutadà mitjà, però que per a les nostres llengües no té cap sentit.

Joaquín BAYO

Albert BRANCHADELL I GALLO, *Liberalisme i normalització lingüística*, Barcelona, Empúries, 1997.

Enmig de la proliferació d'assaigs entorn del procés de normalització lingüística, els dos treballs publicats per aquest professor de filologia catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona destaquen pel seu rigor formal, tant en la claredat ordenada de l'argumentació com en l'intent de conduir el lector, per un camí cartesià, vers les conclusions de l'autor.

El seu primer treball, *La normalitat improbable*, Empúries, Barcelona, 1996, ja va ser degudament lloat per la crítica i objecte de nombroses recensions i comentaris. Hi va quedar ben clar que Branchadell se situa en el bàndol, o si voleu en un dels bàndols, favorables a l'avenç del català. Però el treball que ara comentarem ha suscitat alguns dubtes en aquest sentit per tal com fins a cert punt hi festeja babelians

(el Fòrum Babel va sortir a la llum, però, després de la publicació del llibre) i altres suposats liberals, fent-los costat fins i tot contra l'opinió del mateix Tribunal Suprem en un dels pocs pronunciaments on aquest ha donat la raó a la Generalitat en el tema de la llengua a l'ensenyament (Sentència de la Secció Setena de la Sala Contenciosa Administrativa de 17 d'abril de 1996). A causa d'això i també per altres motius, el treball present ha estat lloat en els comentaris dels detractors de la política lingüística de la Generalitat i contestat pels partidaris de la recuperació del català. Destaquem en aquest sentit el treball de Jordi Bañeres *Quan les branques del liberalisme no deixen veure el bosc del nacionalisme* (Revista de Catalunya núm. 26, nova etapa, febrer de 1998, p. 11 a 24) i el d'Àngel Casti-